

Barne- og familiedepartementet

Oslo, 10.09.2020
Deres ref: 20/2068
Vår ref: EK

Høringsvar – forskrifter til trossamfunnsloven

Det vises til Barne- og familiedepartementets [høring om forskrifter til den nye trossamfunnsloven](#) med frist 10. september 2020. Revisorforeningens merknader i saken gjelder bestemmelsene om regnskap og revisjon i forslaget til ny forskrift om registrering og tilskudd til tros- og livssynssamfunn. Det vises til forslaget til ny trossamfunnsforskrift § 14 og høringsnotatet punkt 3.5.

Hovedpunkter

Revisorforeningen mener at:

- Regnskapsloven bør gjelde for det årlige regnskapet til tros- og livssynssamfunn.
- Det bør fastsettes klarere krav til opplysninger som skal gis i tillegg til kravene i regnskapsloven.
- Regnskapet bør sendes inn til Regnskapsregisteret slik at det er offentlig tilgjengelig. Fylkesmannen kan enkelt hente inn regnskapet fra Regnskapsregisteret.
- Bestemmelser om regnskap og revisjon bør stå hver for seg. Bestemmelsene i forskriftsutkastet § 14 om revisjon og tilskudd, bør flyttes til egne paragrafer.
- Det vil være uheldig å fastsette hvilken revisjonsstandard som skal benyttes. Revisorloven og god revisjonsskikk angir klare krav til revisjon av regnskapet.
- Revisorforeningen anser at den foreslåtte grensen for revisjonsplikt på tilskudd over 3G er fornuftig.

Regnskapet

Regnskapet bør utarbeides i samsvar med regnskapsloven

Etter forslaget endres regnskapsreglene fra en oppstilling som viser bruken av tilskuddsmidlene i gjeldende regler til et fullstendig resultatregnskap. Etter vår vurdering blir det da viktig å få frem hvilke regnskapsregler som skal følges. Det er ikke angitt noe om dette i forslaget.

Revisorforeningen mener det bør fastsettes at regnskapet utarbeides i samsvar med reglene i regnskapsloven.

Revisorforeningen mener at det bør kreves et fullstendig årsregnskap i samsvar med regnskapsloven, og ikke kun et resultatregnskap. Informasjon fra balansen om tros- eller

livssynssamfunnets eiendeler, gjeld og egenkapital, vil være relevant både for kontrollformål og for å sikre åpenhet om samfunnenes økonomiske stilling.

Revisorforeningen mener som et utgangspunkt at alle kravene til noteinformasjon i [regnskapsloven kapittel 7](#) bør gjelde for tros- og livssynssamfunn som mottar statsstøtte. Ev. kan det vurderes unntak fra enkelte av notekravene.

Opplysninger i tillegg til kravene i regnskapsloven

De sentrale hensynene med regnskapsreglene for tros- og livssynssamfunnene er å gi informasjon som er egnet for å kontrollere at tilskuddet er benyttet i samsvar med trossamfunnsloven og forskriften samt å sikre åpenhet om økonomien og virksomheten i samfunnene. Det kan være nødvendig å stille krav om regnskapsopplysninger som går ut over det som gjelder for andre regnskapspliktige.

I forskriftsutkastet er det foreslått følgende særkrav til regnskapet:

Spesifisering av tilskuddets størrelse - § 14(2)(a)

Et slikt krav til spesifisering fremgår også av god regnskapsskikk for ideelle organisasjoner etter regnskapsloven. Se punkt 4.3 i regnskapsstandarden «God regnskapsskikk for ideelle organisasjoner».

Spesifisering av kilden for andre inntekter - § 14(2)(b)

Det er uklart hvilken grad av spesifisering det er tenkt på her. Skal inntektene spesifiseres på gaver og salgsinntekter, eller skal det være en mer detaljert spesifisering? Vi antar at det kan være aktuelt med en mer detaljert spesifisering av kilden til gaver/donasjoner. En slik spesifisering kan gjøres direkte i resultatregnskapet eller i noter, jf. også det foreslåtte opplysningskravet om bidrag mottatt fra andre land.

Vi anser at kravet til spesifisering bør angis nærmere i forskriften. Vi har ikke særskilte innspill til hvordan dette nærmere bør spesifiseres.

Spesifisering av samfunnets utgifter - § 14(2)(c)

Det er ikke helt klart om kravet om å spesifisere utgiftene er et tilleggskrav til regnskapsloven. Forskriften angir ikke klart hvordan utgiftene skal spesifiseres. Vi antar at meningen er at utgiftene skal spesifiseres etter hvilke aktiviteter de er brukt på, og slik at det fremgår hva som er benyttet til tros- og livssynsformål og hva som ev. er gått til andre formål/aktiviteter. Det er imidlertid foreslått en egen bestemmelse i § 15(4) om at tros- og livssynssamfunn skal rapportere i årsrapporten om bruken av tilskuddet, og hvordan samfunnets regnskapsførte utgifter er knyttet til samfunnets religiøse eller livssynsmessige virksomhet.

Revisorforeningen anser at kravet til spesifisering av tros- eller livssynssamfunnets utgifter bør angis nærmere i forskriften.

Særskilte krav til opplysninger om bidrag mottatt fra andre land - § 14(3)

Vi har ikke merknader til opplysningskravet. Vi anser at det bør angis at opplysningene skal gis i note til regnskapet.

Opplysning om hva sparte tilskuddsmidler etter planen skal brukes til § 14(5)

Dette opplysningskravet illustrerer nytten av balanseinformasjon. Etter vår vurdering vil opplysninger spesifikt om sparte tilskuddsmidler, gi mye bedre informasjon dersom det kan ses i sammenheng med en fullstendig balanse som viser tros- eller livssynssamfunnets samlede eiendeler og gjeld/egenkapital.

Vi foreslår et krav om å spesifisere oppsparte tilskuddsmidler i balansen, sammen med det foreslåtte notekravet om å opplyse om hva midlene etter planen skal brukes til.

Innsending og offentlighet

Revisorforeningen mener at regnskapet bør sendes inn til Regnskapsregisteret via Altinn, og ikke til Fylkesmannen. Fylkesmannen bør hente inn regnskapet fra Regnskapsregisteret.

Altinn er den alminnelige kanalen for innsending, og innsending til Regnskapsregisteret sikrer at regnskapet er offentlig tilgjengelig. Tros- og livssynssamfunn har i høy grad offentlig interesse, og det gjelder spesielt når de mottar statsstøtte. Fylkesmannen kan enkelt hente regnskapet fra Regnskapsregisteret. Systemene i Regnskapsregisteret legger sågar til rette for automatisk tilgang til regnskapene gjennom kobling av systemer.

Etter forskriftsutkastet er fristen for innsending av regnskapet 10. april. Dette er tidligere enn de alminnelige fristene. Etter regnskapsloven påløper det forsinkelsesgebyr hvis regnskapet ikke er avsendt før 1. august. Etter vår vurdering kan det ikke være noe i veien for å sette en særskilt frist 10. april for innsending av regnskapet til tros- og livssynssamfunn til Regnskapsregisteret. Denne fristen må håndheves på vanlig måte av Fylkesmannen. Regnskapsregisterets håndheving med forsinkelsesgebyr, vil følge fristene i regnskapsloven.

Årsrapporten, jf. forskriftsforslaget § 15, bør sendes inn til Regnskapsregisteret på samme måte som årsregnskapet. Denne årsrapporten kan sammenlignes med årsberetningen som større foretak etter regnskapsloven skal utarbeide og sende inn.

Store tros- og livssynssamfunn er regnskapspliktige etter regnskapsloven, jf. regnskapsloven § 1-2 nr. 9 om regnskapsplikt for større foreninger. For disse vil det være en særlig fordel å forholde seg til ett regnskap og én innsending. Vi antar at det ikke vil være noe i veien for at opplysningene som skal gis i årsrapporten tas inn i den årsberetningen som skal utarbeides etter regnskapsloven.

Bestemmelser om regnskap og revisjon i egne paragrafer

Utkastet til forskrift § 14 «Regnskap» inneholder bestemmelser om regnskap i annet, tredje, femte og sjette ledd.

Vi mener at bestemmelsen i § 14 første ledd om bruk av tilskudd bør flyttes til kapittel 3 om tilskudd. Dette vil også være best i tråd med trossamfunnsloven § 5. Eventuelle egne bestemmelser om at regnskapet skal vise hvordan tilskuddet er benyttet, må i tilfelle fastsettes særskilt.

Bestemmelsen i § 14 fjerde ledd om revisjon av regnskapet, bør stå i en egen paragraf i kapittel 5, slik det stort sett er gjort i annet tilsvarende regelverk. Revisjon kan med fordel også tilføyes i kapitteloverskriften, f.eks. «Kapittel 5 Regnskap, revisjon og rapportering».

Revisjon

Etter forskriftsforslaget § 14(4) skal regnskapet være revidert av statsautorisert eller registrert revisor når tilskuddet er lik eller høyere enn 3 ganger folketrygdens grunnbeløp i regnskapsåret. Departementet kan fastsette at revisor skal bruke en bestemt revisjonsstandard.

Forsvarlig revisjon fordrer klare regnskapsregler

Det vi har påpekt ovenfor om regnskapsregler, får også betydning for revisjonen. Forsvarlig revisjon forutsetter at regnskapsreglene, grunnlaget det skal kontrolleres mot, er avklart. Dette blir tydelig hvis det fastsettes at regnskapsloven gjelder.

Det vil være uheldig å fastsette hvilken revisjonsstandard som skal benyttes

Departementet viser i høringsnotatet til forslaget om at departementet kan fastsette at en bestemt revisjonsstandard skal benyttes. ISRS 4400 med tilhørende kontrollhandlinger anses mest aktuell. Vi vil påpeke at ISRS 4400 ikke er en revisjonsstandard, men en standard for gjennomføring av spesifiserte avtalte kontrollhandlinger. Etter trossamfunnsloven § 7 tredje ledd skal regnskapet være revidert. Det vil derfor ikke være i samsvar med trossamfunnsloven å fastsette at ISRS 4400 skal benyttes (og heller ikke med forslaget til forskrift).

Revisorforeningen mener at det ikke bør fastsettes at departementet kan bestemme at en bestemt revisjonsstandard skal benyttes. Revisorloven og god revisjonsskikk angir klare krav til revisjon av regnskapet.

Vi støtter grensen for revisjonsplikt

Revisorforeningen anser at den foreslåtte grensen for revisjonsplikt på tilskudd over 3G er fornuftig.

Vennlig hilsen

Den norske Revisorforening

Per Hanstad
Adm. direktør

Kai Morten Hagen
Fagdirektør